

توانمندسازی حرفه حسابداری و حسابرسی

آموزش و توسعه نیروی انسانی

طاهره خداکرمی

مقدمه

یکی از مهمترین عوامل موفقیت حسابداران و فعالان در امور مالی، داشتن فکر جدید و پیاده کردن آن در موقعیتی مناسب است. شاید این تعریف کمی گیج‌کننده باشد؛ ساده‌تر است که این عامل را چنین شرح دهیم که حسابداران شرکتی که زیر

نظر یک مدیر مالی مشغول فعالیت هستند، با بررسی مسائل و مشکلات آن شرکت، نظرهایی را ارائه کنند که بتواند سرعت بیشتری به انجام کارها دهد و مدیر مالی نیز بتواند از نظرهای کارمندان بخش حسابداری، مشاوره و کمک بگیرد.

برای مثال، با تفکیک انبارها در شرکتهایی که شاید امکان جداسازی فیزیکی انبارها به علت محدودیت فضا وجود نداشته باشد، می‌توان با تعریف کردن کد کالا در سیستم انبار به راحتی مقدار موجودی و ورود و خروج کالاها را کنترل کرد.

یک ایده دیگر حسابداری، می‌تواند کدگذاری حسابها باشد. برای تعریف کد حسابها در نرم‌افزار، باید طبق استانداردهای حسابداری عمل کرد؛ ولی برای عمل کردن راحت‌تر در اجرای گزارشها، شما می‌توانید بعضی از حسابها را به دلخواه خودتان و در چارچوب همان استانداردها طراحی کنید. یکی از این حسابها می‌تواند تغییر در حساب جاری شرکا و به‌طور کلی برداشت صاحب یا صاحبان شرکت از حسابها باشد. با بررسی گردش پول در شرکت و برداشت به‌وسیله صاحبان شرکت، به یک نتیجه‌گیری برای تعریف کد جدیدی در قسمت جاری شرکا خواهیم رسید. از ایده‌های بزرگتر هم می‌توان به مشاوره در مورد سرمایه‌گذاریهایی بلندمدت و کوتاه‌مدت در زمینه فعالیت شرکت مورد نظر نام برد.

عده دیگری از حسابداران، به ایده‌های کسب‌وکار برای خود می‌پردازند و راههای جذب و مشتری و تبلیغات زودبازده را دنبال می‌کنند. این راه‌حلها می‌تواند به‌وسیله مشاوره با افراد حرفه‌ای، راحت‌تر به‌دست آید. حتی تعداد زیادی از متخصصین حسابداری نیز پایه‌گذار کاربردی‌ترین نرم‌افزارهای حسابداری هستند و هر روز با ایده‌های جدیدتر، نرم‌افزارهای به‌روزتری را روانه بازار این رشته می‌کنند.

اهمیت توانمندسازی حرفه

در شرایط حاضر که استانداردهای حسابداری و حسابرسی در حال تغییر هستند، ضروری است که حسابداران و حسابرسان دانش خود را با قوانین و مقررات جدید وفق داده و فعالیت‌هایشان را همگام سازند. به نظر کارشناسان خبره حرفه، حسابداران و حسابرسان به آموزش مستمر نیاز دارند (فاضلی، ۱۳۹۲) و با توجه به اینکه الگوها، روشها، قوانین و مقررات مرتب تغییر می‌کنند، رفتار افراد برای بعضی از اقدامها نیز باید تغییر کرده و به‌روز شود. از اینرو اگر انتظار داشته باشیم که در حین انجام این تغییرها، فعالیت‌های حسابداری و حسابرسی بتواند به‌صورت بهنگام، انعطاف‌پذیری لازم را برای اجرای صحیح این قوانین جدید داشته باشد و با قدرت کافی در مقابل تغییرها، به مسیر خود ادامه دهد، باید آموزش صحیح و مستمر سرلوحه فعالیت تمامی شاغلان این حرفه قرار گیرد.

از نظر محتوایی هم در زمان آموزش به حسابداران و حسابرسان، استانداردها باید به‌طور کامل برایشان تشریح شود تا در زمان به‌کارگیری و اجرا، نقاط مبهم آن موجب برداشت نادرست و ایجاد ابهام و در نتیجه ایجاد مشکل نشود.

شکاف سیستم اطلاعاتی حسابداری

محققان و پژوهشگران حرفه حسابداری پس از سالها پژوهش به این نتیجه رسیدند که شرکت‌های ایرانی قادر نیستند با داده‌های در دسترس خود تصمیم‌های خوبی بگیرند. این شرکتها سیستم اطلاعاتی حسابداری را پیاده‌سازی و اجرا می‌کنند که در عمل، برای شرکتها مفید نیست؛ زیرا بین آنچه که

هست و آنچه باید باشد، شکافی وجود دارد که آن را شکاف سیستم اطلاعات حسابداری نامیده‌اند (Salehi & Rostami, 2010). لیکن، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که حتی با وجود چنین شرایطی، سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری، صورتهای مالی و صحت گزارشگری مالی در ایران را بهبود بخشیده‌اند.

در تحقیقی دیگر، کارایی سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری در شرکت‌هایی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران از دیدگاه مدیران مالی آنها ارزیابی شده است. نتایج نشان داد که پیاده‌سازی سیستم اطلاعاتی حسابداری در این شرکتها باعث بهبود فرایند تصمیم‌گیری مدیران، کنترل‌های داخلی، کیفیت گزارشهای مالی و تسهیل در فرایند معاملات شرکتها شده است (Sajadi & Dastgir, 2008).

تحقیقی دیگر، تأثیر ویژگیهای سیستم اطلاعات حسابداری بر بهبود تصمیم‌گیری مدیران توسط پژوهشگران را مورد بررسی قرار داد. هدف این پژوهش، تأثیر اطلاعات مناسب و با کیفیت تهیه‌شده توسط سیستم اطلاعاتی حسابداری بر بهبود تصمیم‌گیری مدیران بود که موفقیت کامل داشت و بیش از پیش اطلاعات با کیفیت را در حسابداری توانمند جلوه داد (Sajadi & Dastgir, 2008).

اطمینان از آموزش بهنگام

سازمانهای مرتبط با حرفه همواره باید برای ارتقای سطح دانش حسابداران و حسابرسان، بکوشند. آنان می‌توانند با برگزاری بهنگام کلاسهای آموزشی مطابق با آخرین بازنگریهای انجام‌شده در

به نظر

کارشناسان

خبره حرفه

حسابداران و

حسابرسان به

آموزش مستمر

نیاز دارند

است. تناسب بین نیاز به سیستمهای اطلاعاتی حسابداری و توانمندی پردازش اطلاعات توسط سیستمهای اطلاعاتی و تأثیر این تناسب یا همترازی بر عملکرد حسابداران و حسابرسان، امری مهم و ضروری به‌شمار می‌رود.

امروزه با اهمیت حرفه حسابرسی و تخصصی شدن آن، یکی از مباحث مهم در حوزه سیستمهای اطلاعاتی حسابداری، ۱۹ ویژگی استاندارد ظرفیت پردازش اطلاعات و نیازهای اطلاعاتی و عملکرد شرکتها است. این ۱۹ ملاک در واقع مربوط به رفع نیازهای حسابداری و مالی و حسابداری مدیریت هستند که از هدفهای پیاده‌سازی سیستمهای اطلاعاتی حسابداری به‌شمار می‌روند (Ismail & King, 2007).

همترازی در یک سیستم اطلاعاتی، عبارت از ایجاد تناسب میان نیاز و ظرفیت برای نزدیک‌سازی شرایط موجود به شرایط مطلوب است. در یک سیستم اطلاعاتی، منظور از نیاز، میزان اهمیت یک قلم خاص در شرایط آرمانی است و منظور از ظرفیت، میزان وسعت یک مورد خاص در شرایط موجود است (Ismail & King, 2007).

از دیگر روشهایی که به آن اشاره شد، آموزش صحیح و مؤثر استانداردهای بین‌المللی و همچنین مستمر شاغلان این حرفه برای از بین بردن شکاف سیستم اطلاعاتی

استانداردها، سطح علمی کارکنان خود و در نتیجه کارایی سازمان را بالا برده، عملکرد بهتری را از خود نشان دهند و نیز از نحوه اثربخش بودن کلاسهای آموزشی اطمینان به‌دست آورند. چه بسا اگر کلاسها از کیفیت و سطح علمی کافی برخوردار و پاسخگوی نیازهای شرکت‌کنندگان نباشند، انگیزه شرکت‌کنندگان نیز کاهش یافته و آموزشها مؤثر واقع نخواهد شد. نظارت کافی بر برگزاری اینگونه کلاسها در مورد همگام بودن با استانداردهای جدید هم می‌تواند نقش مؤثرتری را در آموزش حسابرسان ایفا کند.

روشهای ارتقای توانمندسازی

یکی از روشهای ارتقای توانمندسازی حرفه حسابرسی، ارتقای کیفیت مؤسسه‌های حسابرسی به‌وسیله چرخش اجباری حسابرسان و مؤسسه‌های حسابرسی است. فرایند چرخش حسابرسان و مؤسسه‌های حسابرسی به‌منظور ارتقای استقلال حسابرسان و پیامدهای آن، مورد توجه قرار گرفته و اهمیت بسیاری یافته است (Velt & Stiglbauer, 2012)؛ شناختی که روابط درازمدت حسابرس و کارفرما را کاهش خواهد داد.

روش دیگر، استفاده از نرم‌افزارهای جدید با قابلیت تعریف و به‌روزرسانی اطلاعات قبلی و فعلی همگام با تغییر استانداردهای حسابداری و حسابرسی

تأثیر آموزش حسابرسی و

تجربه عملی

در زمینه حسابرسی نیز

به‌منظور همگام‌سازی

شاغلان این حرفه

با تغییر استانداردها

ضروری است

شود. بنابراین با برگزاری دوره‌های آموزش حسابرسی تخصصی استانداردهای بین‌المللی، تا حدودی محدودیتهای بین‌المللی حاکم بر حرفه حسابرسی کاهش یافته و استفاده از این استانداردها در سازمانها و شرکتهای امکان‌پذیر خواهد شد و در نهایت به سمت جهانی شدن و معطوف شدن به استانداردهای بین‌المللی پیش می‌رود. امید است در سالهای آینده بتوانیم شاهد پیشرفتهای بیشتری در حرفه به‌منظور هماهنگی و تطبیق فعالیتهای حرفه با ایده‌های جدید و به‌روز باشیم.

پانویس:

1- International Financial Report Standard (IFRS)

منابع:

- فاضلی احمد، میزگرد مسئولیت حسابرسی در برخورد با تقلب و رعایت نشدن قوانین، دوماهنامه تحلیلی اطلاع‌رسانی پژوهشی حسابرسی، سال پانزدهم، شماره ۶۴، اردیبهشت ۹۲، ص ۲۹
- Ismaail N.A. and M. King, **Factors Influencing the Alignment of Accounting Information Systems in Small and Medium Sized Malaysian Manufacturing Firms**, journal of Information Systems and Small Business, Vol. 1, No. 1-2, 2007, pp. 1-20
- Sajadi H. and M. Dastgir, **Evaluation of the Effectiveness of Accounting Information System**, International Journal of Information Science and Technology, Vol. 6, No. 2, 2008, pp. 49-59
- Salehi, M., A., Mansoury, Z. Azary, **Audit Independence and Expectation Gap: Empirical Evidences from Iran**, International Journal of Economics and Finance, Vol. 1, No. 1, 2009, pp. 105-174
- Salehi M. and V. Rostami, **Usefulness of Accounting Information System in Emerging Economy Empirical Evidence of Iran**, International Journal of Economics and Finance, Vol. 2, No. 2, 2010, pp. 186-195
- Velt P. and M. Stiglbaaur, **Impact of Auditor and Audit Firm Rotation on Accounting and Audit Quality: A Critical Analysis of the EC Regulation Draft**, International Conference Improving Financial Institutions: the Proper Balance Between Regulation and Governance, Helsinki, Finland, April 19, 2012

حسابداری است که بر کیفیت و همگامی فعالیتهای شاغلان حرفه اثر می‌گذارد. در واقع، تفاوت در یافته‌ها و برداشتهای از نقش حسابرسی مستقل، شکافی بین حسابرسان و انتظارات استفاده‌کنندگان از نقش حسابرسی ایجاد می‌کند (Salehi et al., 2009).

نتیجه‌گیری

گسترش حرفه حسابداری و حسابرسی در جامعه و افزایش روزافزون انتظارات جامعه و استفاده‌کنندگان و ذینفعان از خدمات حسابرسی، بیش از پیش موجب افزایش گستره فعالیت حسابرسان مستقل و تأکید بر نقش اعتباربخشی آنها شده است. از آنجایی که ارزش اطلاعات حسابداری، تابع استفاده از این اطلاعات بوده و نه تهیه گزارش آن، از اینرو بقا و غنای خدمات حسابرسی مستلزم واکنش مناسب و بموقع حرفه در برابر انتظارات جامعه است. بدین ترتیب، تأثیر آموزش حسابرسی و تجربه عملی در زمینه حسابرسی نیز به‌منظور همگام‌سازی شاغلان این حرفه با تغییر استانداردها، ضروری است.

با توجه به اینکه مقدمه ترجمه استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی^۱ فراهم شده و در مدتی نه‌چندان دور در کشور قابلیت اجرایی پیدا خواهند کرد، ضروریست قبل از اجرایی شدن و همگام با ترجمه استانداردهای مذکور، مطابق استانداردهای داخلی کشور که همانا استانداردهای موجود است، شرایط آموزش و انتقال مفاهیم استانداردهای مذکور در قالب دوره‌های آموزشی به حسابرسان فراهم